

ten 6de. Aan de recente publicaties der buitenlandsche onderzoekers wordt niet de noodige aandacht geschonken.

C. J. H. FRANSSEN, Dierkundige van het
Instituut voor Plantenziekten te Buitenzorg.

Buitenzorg (Java), October 1928.

Overplanting van *Chrysophanus dispar* Hw. in Nederland.

Op de Zomervergadering der Nederlandsche Entomologische Vereeniging, in Juni 1928 te de Lutte gehouden, werd besloten, om *Chrysophanus dispar* Haw. uit Friesland naar andere terreinen in Nederland over te planten, ten einde te trachten dezen vlinder tegen mogelijke verdwijning te vrijwaren. In verband hiermede werd op 26 Juni 1928 eene bespreking gehouden tusschen de Heeren Mr. P. G. VAN TIENHOVEN, voorzitter der Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten, J. B. CORPORAAL, secretaris van onze Vereeniging, en ondergeteekende.

Het resultaat van deze bespreking is geweest, dat voorloopig eene proef tot inburgering zou worden genomen, door het insect op het terrein van het Naardermeer uit te zetten. Als meest geschikte plek werd genoemd het z.g. Jan Hagensbosch, omdat dit niet alleen niet gemaaid wordt, doch in geheel ongerepten staat wordt gelaten. Ondergeteekende nam de taak der overbrenging op zich. Ter uitvoering hiervan heeft hij op 27 Augustus 1928 ongeveer 350 rupsjes op de aldaar groeiende waterzuringplanten uitgezet. De indruk van ondergeteekende is, dat het terrein weinig overeenkomst vertoont met dat, waarop *Chr. dispar* in Friesland wordt aangetroffen. De plantengroei is er eenigszins anders. Het voorkomen van de waterzuring in het Jan Hagensbosch is beperkt tot de slootkanten, terwijl deze plant op de bewuste plaatsen in Friesland overal verspreid over het geheele terrein voorkomt. Het voornemen bestaat, om in het voorjaar van 1929 alsnog een aantal overwinterde rupsen uit te zetten op enkele andere plaatsen in het Naardermeer, waarvoor de Heer G. A. Graaf

BENTINCK, die goed op de hoogte is van de betreffende terreinen, zijne medewerking heeft toegezegd.

Mocht het blijken, dat het inburgeren van *Chr. dispar* in het Naardermeer niet naar wensch slaagt, dan zou de proef eventueel nog op andere terreinen van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten, of desnoods elders, kunnen worden herhaald.

Amsterdam, November 1928.

J. H. E. WITTPEN.

Colias edusa F. in 1928.

Hoewel niet zoo groot in aantal als in 1919, was toch in deze omgeving (Velp, G.) *Colias edusa* F. in 1928 eene gewone verschijning. Mijn eerste exemplaar, een ♀, ving ik op 23 Augustus op eene uiterst dorre heide bij Oud Reemst, aan den weg van Arnhem naar Otterlo, toen ik zoekende was naar *Satyrus statilinus* Hufn. Op 1 September was ik in Noord-Brabant te Escharen, waar de Heer WITTPEN en ik verscheidene ♂♂ zagen vliegen, waarvan er enkele werden bemachtigd; ♀♀ werden evenwel niet waargenomen. Van 4-10 September te Hoog Soeren zijnde, vond ik de ♂♂ daar gewoon, doch zag maar één ♀. Op 12 September reed ik per auto over den Rijndijk tusschen de Grebbe en Wageningen, waar ik toen bij frisch weer zonder zonneshijn een groot exemplaar onder langs den dijk zag vliegen, vermoedelijk een ♀, dat ik toen echter niet kon bemachtigen. Eenige dagen daarna bezocht ik dezelfde plek meermalen, en wel op 14, 17 en 18 September, en vlogen er toen zeer vele, waarvan ik er een aantal ving en meenam, waaronder zich ook weder slechts één ♀ bevond. Ook bij Velp, in tuinen, waar veel bloemen stonden, was het dier eene gewone verschijning, en veel zag ik er langs den Zutphenschen straatweg, waar ik op 20 September, zeer tot mijn spijt, een mooi exemplaar van de alleen bij de ♀♀ voorkomende variëteit *helice* Hb. missloeg. Van genoemde variëteit ving ik in 1919 bij Tilburg drie exemplaren, en wel op 13, 15 en 18 September.

Na de koude dagen van einde October en begin November zag ik geen enkel exemplaar meer, ook niet bij de Grebbe, waar zij zoo talrijk geweest waren.